

מְדַבְּרִים מֵהַשֵּׁטַח

**עדויות מפי קצינים וחיילים
בנושא שילוב נשים במערך הלוחם בצה"ל**

מוגש מטעם:

חיילי מילואים למען
עוצמתו של צה"ל

קורסים ואימונים

צילום: דו"צ

1. אייל תם, סא"ל במיל:

בסיס זיקים – אני הייתי מפקד הבסיס. עושים טירונות 02-03 כלל צה"לית, וקורס מ"כים של יחידות כללי צה"ליות, והכנה לקורס קצינים. בעיקר בנות. תקופה קצרה - תשס"ד – 2004. זומנתי לדיון אלוף, בתור מפקד הבסיס. בדיון הציגו נתונים מאוד נמוכים של טירונות 03. הציגו את הנתונים של הבנות. הרקע לדיון הזה היה שהבנות היו – ש-95% מהבנות נכשלו בטירונות. השתתפו קחצ"ר, אלוף מז", והיו הרבה נציגים של אגפי הצבא השונים - רפואה, פסיכולוגיה. וכולם הציגו - נשים לא יכולות לעשות את הטירונות הזו – פיזיולוגית, נפשית. אחרי דיון מאוד ארוך – מפקד מז"י החליט: הבנתי, אני מבקש לזמן בעוד חצי שנה דיון, ומנחה את הקחצ"ר – שהטירונות באחריותו – ושהתוצאות יהיו ש-50% עוברות. ובעוד שנה – שרק 5% נכשלות. ואתה מבין לבד מה אתה צריך לעשות... הורידו את הרף רק למה שהם מסוגלות. כך גם בבסיס שלי, הורידו את הרף רק למה שהם יהיו מסוגלות לעמוד בו...

באותה תקופה היה לי חבר ראש ענף ביקורות בפיקוד דרום. בגזרה הדרומית, היה להם את גדוד קרקל. הוא סיפר על כישלונות חמורים, שראה בביקורות כשירות מבצעית שעשה בגדוד קרקל. כל ביקורת מוצגת לאלוף הפיקוד. הוא סיפר שהוא הביא לאלוף – ואמר לו: אל תראה לי את זה. לא רוצה להתעסק בזה... הבכירים היו מגיעים לדיונים, שומעים הצגות, ומדברים על שילוב הבנות - כמה הם הכי טובות, ובעצם כולם הבינו שזה שקר...

2. ר"כ, קצין במיל' ששירת בזמן צוק איתן:

בבה"ד 1 יש לוחמות של קרקל ונ"מ, היה הרבה סיפורים. יש בוחן מסלול, יש קיר. בכל הצבא – אם אישה עושה את זה שמים לה ספסל מתחת. בוחן לקצינות. וגם הקצינות עושות לורן רגיל, ולא לורן משופר. יותר זמן בריצות. אם מודדים מבחינה מבצעית, זה מעיד מאוד - בשכם לא יהיו ספסלים. מישהו שעכשיו בבה"ד 1 - עכשיו – גפן – נשמע ירי בזמן הניוטים, התברר שאחת מהבנות נלחצה וירתה באוויר כדי שידעו איפה היא נמצאת, משהו שלא אמור לקרות בשום אופן, והנהלים מאוד מחמירים. בפועל המפקדים אמרו שזה בסדר כי זה קורה לאחת מהבנות כל פעם בכל מחזור – המערכת עושה מעין העלמת עין, לא מדיחים והכל בסדר. ואם זה היה גבר שיורה במצב כזה, זה לא לפי הנוהל וברור שקצין שקצת מפחד יורה, ברור שיודח מקצונה, אבל חיילת זה לגיטימי כי מהערכת צריכה להתחשב ברגשות.

3. ש"ל, קצין במיל' שעשה קורס מ"פ בשנים האחרונות:

יצאתי לאחרונה לקורס מפקדי פלוגות במילואים. הקורס הוא לסדיר ומילואים יחד. **בצוות שאיתי היתה קצינה מקרק"ל.** כל חניך בקורס מקבל תרגילים להוביל בתור מ"פ. כל תרגיל עולה לצבא כ-30,000 ₪, ולכן יש תעדוף, במי משקיעים יותר. קצינים מיחידות דרג א' – גולני, גבעתי, חטיבות מילואים חיר"ם – מקבלים שני תרגילים. קצינים מיחידות דרג ב' – מקבלים תרגיל אחד. **הקצינה מקרק"ל לא קיבלה אפילו תרגיל אחד.** הצבא לא רוצה להשקיע כסף בגדוד הזה. ברור שהצבא בכלל לא סומך עליה ולא רואה צורך להשקיע בגדוד שלה. אפילו תצפיתניות ותותחניות עשו תרגילים, אבל היא לא. והאבסורד הכי גדול – מי היתה מצטיינת הקורס? **הקצינה מקרקל...** הצבא עצמו לא סומך עליהן – אבל בסוף הוא עושה כתבות על הלוחמות המצטיינות שלו...

4. א"ש, קצין בחטיבת חי"ר:

לא מזמן עשינו תרגיל בצאלים. במקום להתאמן על כלי שריון אמתיים, מתאמנים על כל מיני האמרים שמדמים כלי שריון שונים. יש שם פלוגת בנות שמפעילות את ההאמרים. המפקדים יושבים מקדימה ליד הנהגת. מגיעים לפעמים לתרגיל של שבוע שבועיים, ודברים מתפתחים מאוד מהר. עם המפעילות. הוא רואה אותה כל היום מאז שהיא עולה לכלי עד שהיא יורדת ממנו, במקום להתעסק רק בתרגיל מתעסקים איתה חצי מתשומת הלב מוסטת. מי שנדלק על הנהגת, ודברים זזים ותפתחים, ופייסבוק, ויושבים וכו'. קצינים, מפקדים, יושבים מקדימה, ליד הנהגת, ישר פייסבוק, להיפגש, לשבת בשק"ם, ומתפתחים הקשרים. בכל הצבא יש את זה. אי אפשר לברוח. וכל הזמן מפתחים איתה קשרים וזה מה שממלא את כל הזמן של התרגיל מי שנדלק על הנהגת גם הרמטכ"ל לא יזיז אותו מלהתעסק עם זה...

פגיעה בפעילות מבצעית

5. ע"א, מ"מ שיריון במבצע 'צוק איתן':

בצוק איתן - הייתי מ"מ טנקים בתוך גדוד חי"ר. בתוך שטח הרצועה, לכל מחלקה היה מגן. החי"ר אחראים על הגנת המגן עצמו. אני הייתי אחראי על יציאות להתקפה. התקדמנו ק"מ ושניים פנימה שלטח הרצועה, וכל יומיים חוזרים לתדלק ולתיקונים לטנק. באחת הפעמים קיבלתי הנחיה להכניס פרמדיקים שיצטרפו לכח שלנו. עד אז היה לנו רק חובש פלוגתי, לא יותר מזה. זה בזמן שהתקבלה החלטה שלכל פלוגה יהיה פרמדיק, שיהיה בשטח מי שיתן מענה מקצועי מהיר עם מורפיום וכד', ולא רק חובש. אמרתי - תביאו את החייל, אני אכניס אותו. הביאו פרמדיקית - חיילת. מאורסת. הגיעה עם חיל רפואה. אמרתי למפקד שלה, ואמרתי לו היא בחורה, זה לא מתאים. הוא הסכים איתי, ואמר - בא נחפש מישהו אחר. אמרתי לו - זה מלחמה, אני נשוי, אבל לא הייתי רוצה שאשתי תיכנס למלחמה. עברנו לחפש עוד מישהו, לא מצאנו. הכנסנו אותה. ריפדנו לה את כל המושב, שמנו שק"שים מכל הכיוונים כדי לרפד, במסדרון האחורי, ניסינו שיהיה לה הכי נח שלא תיפצע. היא עצמה הצטלמה, התרגשה, ו'תמסרו ד"ש', כמו ילד שנכנס לסופרלנד. בלי לדעת מה יהיה בהמשך. היא לא הבינה מה ההשלכות של להיכנס פנימה להיות במגן בשטח אויב. התנהגו כמו משחק ילדים. הכנסנו אותה לרצועה. כאן התחילה המורכבות. המחלקה שאיתי - החי"ר, קבוצת מילואמניקים. הנוהל במקום כזה שלכל אחד יש צמד. הצמידו לה את אחד מהם, שתהיה צמודה לאחד מהם. המשמעות של צמד היא שישנים בתוך אותה שוכה, וכשייש הפצצות, הנוהל הוא שהם שוכבים בתוך שוחה ומתחבקים כמעט בפועל. כמה ימים זה התנהל בצורה הזו, שהיא צמודה לגבר, והיא ישנה איתו באותו שוחה.

והחלק הכי מורכב - שירותים.

הגברים עושים במקום אחד - בדופן חיצונית של המגן, והכל שם מזוהם ומגעיל. היא ביקשה ללכת ל"שירותים הרחוקים" - כלומר, לעמדת טנקים, שנמצאת מחוץ למגן. כדי להגיע לעמדת טנקים, צריך לצאת מהמגן, וללכת בצורה חשופה לעמדה שמוגדרת לטנקים בלבד. הנוהל הוא שאין שום איש שהולך בדרך לעמדת טנקים, אסור ללכת לשם רגלית. כי ברגע שיש הקפצה והטנק צריך לעלות לעמדה - לא יהיה זמן לוודא שהוא לא דורס את מי שהולך שם. אבל, לא הייתה ברירה. לא היה בא בחשבון שהיא תתפנה כמו כולם - מבחינה הגיינית, וגם מצד פרטיותה - ולכן אישרנו שהיא תצא לשם. הלכה למקום לא מאובטח, ללא מגן, ושלחנו טנק איתה כדי לאבטח אותה, אבל בפועל הטנק לא יכול להסתכל עליה כדי לשמור את פרטיותה. השומר הכי קרוב - 25 מ'. אם ח"ו תהיה התקפה - לא יהיה אפשר באותו רגע לקפוץ החוצה עם הטנקים לפי הנהלים כדי לא לדרוס אותה

6. ר"ב, קצין בצוק איתן:

יום אחד פרמדיקית הצטרפה אלינו ליום שלם בתוך טנק. מכיוון שאסור לצאת מהטנק ומתפנים בתוך הטנק - היא התאפקה יום שלם עד הלילה שאז שחרנו לשטחי כינוס. אנחנו רגילים להתפנות בתוך הטנק, אבל הובכנו מאד לעשות זאת בקרבתה.

7. ט"ד, קצין מילואים ביחידת חי"ר:

במסגרת שירות מילואים יצאנו למבצע מעצרים. לצורך המבצע, בוצעה השתלטות על בית בבנייה, שממנו יוצאים משם למעצרים, והוא הבסיס לימים של הפעילות בתוך שטח העיר הערבית. היינו ביחד עם מחלקה מעורבת מהפלח"צ של פיקוד העורף. השתלטנו על בניין עם שלוש קומות - אנחנו קיבלנו קומה, והפלח"צ קיבלו שתי קומות - אחת לבנים ואחת לבנות. בקומה של היחידה שלי, היינו בנוהל קרב, יוצאים למשימות ומארבים, אמל"ח מסתובב, אווירת לחימה. כשירדתי לקומה של הפלח"צ - ראיתי מה יש בחדר - מראה גדולה, שהביאו איתם ומיקמו אותה במרכז החדר. צריך להבין שמדובר באמצע מבצע מעצרים בתוך שטח ערבי. בהמשך, ראיתי אותם מביאים קרשים. כל בן קרש אחד, וכל שתי בנות קרש באותו גודל. שאלתי את עצמי בשביל מה הקרשים? ואז הבנתי. ראיתי שהם בונים לעצמם שירותים. בנוהל, בכל מקום שמגיעים, בונים תא שירותים. באמצע פעילות מבצעית, מה שצריך לדאוג הוא לבנות תא שירותים כדי שיהיה לבנות איפה להתפנות.

8. רב-סמל במיל' אלינור אלגזר, חיילת חימוש ב'צוק איתן):¹ YNET

רב-סמל במיל' אלינור אלגזר נמנתה עם החימושיניות הבודדות שטיפלו במהלך מבצע צוק איתן תחת השמש הקופחת ומטר רקטות על גבול עזה בעשרות טנקי מרכבה סימן 3 שנפגעו או התקלקלו. ברקע הזימון לשירות המילואים בחודש הבא קובעת אלגזר באופן נחרץ כי לוחמות לא יכולות לשרת בטנק בשום צורה לנוכח הוויכוח שהתחדד בימים האחרונים בסוגיית שירות של חיילות כלוחמות בטנקים.

רב-סמל במיל' אלגזר, ששירתה במשך ארבע שנים - מהן שנתיים בקבע - בתפקיד התובעני שמוגדר כטכנאית מערכות בקרת אש בצריח של הטנק, אמרה כאמור בראיון ל ynet כי לא ניתן לשלב חיילות כלוחמות בטנקים. לדבריה, "השריונים משתינים בתוך בקבוקים בתא לוחמים קטן, מה תעשה הלוחמת? אז נכון שחילקו לנו התקן מיוחד לחיילות בנגמ"שים, אבל זה היה קשה לשימוש ומצאתי את עצמי מתאפקת לא פעם. מה יקרה במארב? הלוחמת תצא מהטנק לעשות את צרכיה ותחטוף כדור מצלף?"

אלגזר הייתה חימושינית יחידה במחלקה בגדוד בחטיבה 188. "במלחמה וגם בשגרה מצאתי את עצמי סוחבת עם חבריי מגברי הספק של הטנק ששוקלים פי שלושה מפגז, ומגיעים ל-40 עד 60 ק"ג. היה אסור לי לסחוב, אבל רציתי לתקתק את העבודה, ולפעמים, בעיקר בצוק איתן, לא הייתה לי ברירה. השריונים היו עסוקים בלחימה ולא תמיד היו גברים לידי. לפעמים נגדים העירו לי 'אל תרימי חלקים כבדים, אחרת לא יהיו לך ילדים.'"

היא אמרה עוד בסוגיה שבמחלוקת כי "הלוחמים הם אלה שיסבלו אם יהיו איתם לוחמות בטנק. מה יקרה בסיטואציה הכי פשוטה שכל שריונר מכיר בטנק וכל חי"רניק יודע בנגמ"ש שלו - פריסת זחל? כדי לפרק את החוליות דופקים בסבב את החוליות של הזחל עם פטיש 5 ק"ג, ואפילו לשריונרים זה קשה. ראיתי אותם עם יבלות בידיים בגלל זה. אלה דברים אלמנטריים שקורים בכל אימון, ובטח בלחימה."

המילואימניקית מספרת על סימנים כחולים שספגה בגפיה בצוק איתן כתוצאה מהפעילות האינטנסיבית של טיפול בטנקים. "עם כל הרצון לשוויון - אין שוויון במבנה האנטומי של הגבר לזה של האישה. נשיאת משקלים כבדים היא סכנה לאישה."

¹ <http://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-4882224,00.html>

9. י"ב, לוחם ביחידת חי"ר:

היינו בקו במוצב בהר דב. זה מוצב, שאין בו בכלל בנות. פעם היו שם תצפיתניות, אבל הן עברו למוצב אחר, רחוק יותר. כמובן שאין שם בכלל מגורי בנות. אחרי זמן שהיינו במוצב, המד"סניקית (מדריכת כושר) של הפלוגה התגעגעה לחבר'ה, וביקשה להצטרף לפלוגה במוצב. המפקדים אישרו. בגלל שאין שם מגורים נורמליים, אז היא ישנה במועדון. כולם מבינים מה היה שם בלילה. כולם יושבים, מקשקשים, כולם סביב הבחורה. מספיק להכניס בת אחת לתוך קבוצת לוחמים, וברגע אחד כולם יוצאים מהאיפוס. היא בסדר, אין לי טענות אליה, יושבת, צוחקת עם כולם, נהנית, אבל האווירה שנוצרת היא על הפנים, אף אחד לא מרוכז במשימות. אחרי כמה ימים אני הלכתי למ"פ, והסברתי לו בחריפות איזה נזק זה עושה שהיא נמצאת במוצב. בחבר'ה פשוט לא במשימות. כל מי שמכיר חבר'ה צעירים יודע בדיוק איך זה. מדובר במוצב בגבול לבנון, ומה שעושים החבר'ה זה להתעסק עם המד"סניקית. המ"פ השתכנע, ונתן הנחיה להוריד אותה...

10. ד"ס, קצין בחטיבת חי"ר:

הגעתי עם הפלוגה לתגבור במוצב באיו"ש. המוצב הוא מוצב מעורב, יש בו בדר"כ פלוגת לוחמים – חי"ר, הנדסה וכד', וגם פלוגת תצפיתניות שמאיישות את החמ"ל תצפיות שבאותו בסיס. יש אמנם מגורים נפרדים, אך מרחק של 15 מ' בלבד מפריד. מרכז הפלוגה הוא משותף – פינות עישון, פינות ישיבה, וכו'. שם יושבים בין לבין, מעשנים, מדברים, נחים. הבנות יורדות מהמגורים כמובן, יושבים כולם ביחד, באווירה של קלות ראש. בנים, בנות, יורדות אחרי מקלחת, חצי לבושות, ויושבים אחד עם השנייה, משחקים שש-בש, אף אחד לא מפקח באמת באיזה לבוש הן באות. הלוחמים מתעסקים בזה כל הזמן. נדלקים, חושבים על קשרים, בודקים בפייסבוק, מכירים בפייסבוק, והעסק מסיט מאוד את המחשבה שלהם מהעיסוק במשימה ובתפקיד. בדיעבד אני יודע שהיו שם כמה קשרים רומנטיים, שגם היו ממש ביחד במוצב עצמו, גם מאחורי חדר האוכל, וגם באיזה עמדת שמירה נטושה. הייתי עושה סיורים כדי לתפוס ולהרחיק, ומצאתי אמצעי מניעה זרוקים. ידענו שזה מה שיקרה. אווירה בין החיילים מאוד ברורה, מרגע שיש חיילת שמוצאת חן בעיניהם מריצים תמונות, ופייסבוק, ומדברים עליה כל היום, ובלאגן, ומפיצים את כל התמונות שלה בגדוד, ומחר יורדים ורואים אותה בש"ג... יש גם נהגות קו. רכב מבצעי מונהג ע"י נהגות, הם גם בתוך כל הקלחת. היה לי סמל שיצא עם נהגת, היו בקשר. אח"כ גיליתי שקיימו יחסים בתוך המוצב. הסמל עולה לסיור במשך חצי שנה כל הזמן עם נהגת, ברור שיתפתח קשר. אי אפשר לברוח מזה. חשוב לציין שאנחנו לא גדוד מעורב, גדוד חי"ר רגיל לכל דבר. אבל ברגע שהגענו לקו בבסיס כזה, זה מוציא מאיפוס את כל החיילים. זה מוצב קבוע שפלוגת חי"ר רגילה מוצאת את עצמה בתוך מוצב מעורב בקו כל הזמן, עם כל המשמעויות.

11. פ"ו, קצין ביחידת חי"ר:

כשהיה בלאגן באיו"ש, שלחו אותנו מהאימון לתגבור – פלוגת חי"ר. אני הייתי בחפ"ק והסתובבתי בין הגזרות. ושלחתי מחלקה בפיקוד סמל לתגבר במוצב מסוים של פלח"צ של פיקוד העורף, גדוד מעורב. היה להם כמה משימות לעשות שם. בביקורות שאני עושה וחוזר, ראיתי מציאויות הזויות כל פעם שהגעתי לביקורת. החיילים שלי התערבבו לגמרי עם הבנות, ברמה שזה הגיע אפילו למצבים ששכבו עם הבנות שם. חיילים נהנו מזה, לא ראו בזה שום בעיה, התגאו בזה, וסיפרו. הסמל שלהם שהיה שם, סיפר לי ובעצם אמר לי שזו משימה שאי אפשר לעמוד בה. התחילו סרטים, מישו חשש שהוא הכניס מישהי להיריון. המציאות היא שאיו"ש בוערת – ואנשים מתעסקים בזה... נאלצתי להעיף את המחלקה שלי. הסמל אמר לי שכשהחיילים כשדיברו שם עם החבר'ה הבינו שזו המציאות אצלם, והשתלבו...

גדודים מעורבים

צילום: דו"צ

12. י"ק, איש קבע ששירת בגדוד מעורב:

ברור לכל הלוחמים והלוחמות שהאיכות של היחידה היא יותר נמוכה מיחידה שהיא רק לגברים. כל הזמן חוזרים ומבהירים להם שהם לשמש לבט"ש ובמקרה של מלחמה לשמור על העורף. זה רק לבט"ש, ברור לכולם פה שכל התפקיד הוא רק בט"ש. הדרישות יותר נמוכות, גם הבנים לוחמים פחות טובים.

מתוך מודעות למתח המיני שיש באוויר כל הזמן בין בנים לבנות, יש התייחסות מאוד נוקשת לכל הנושא של קשר בין בנים ובנות. מרגע שנחשף קשר שניהם נכנסים למעצר. אבל עצם הצורך של הפיקוד להתעסק בזה כל הזמן אבל הדבר מעיב על התחושה. זו סוגיה משמעתית משמעותית שצריכה התייחסות תדירה שנכנסת.. ולפעמים מה לעשות בחור מתאהב בבחורה, ואז הסנקציות שמופעלות נגדו יוצרות מצב לא נעים ואפילו מביך.

13. לקט נקודות שעלו מתוך שיחות עם חיילים שמשרתים בגדודים מעורבים:

- א. יחסים מיניים - בפועל לא מצליחים לשמור על הפקודות למניעת ערבוב בין המינים ולמנוע קשרים. הפקודה לא ריאלית, זה בלתי אפשרי. היצר יותר חזק מהכל. כל הזמן יש קשרים, יחסים, והכל. כולל בין קצינים לחיילות ולהפך.
- ב. דוגמא - הסמל היה לו קשר רומנטי עם אחת החיילות, והוא נפרד ממנה, וכל היחידה עסוקה בזה שהיא הגיעה אליו הביתה ומאיימת עליו.
- ג. החיילות מפחדות - לא מוכנות לצאת לספורים אם אין איתן חיילים, כי הן יודעות שלא יוכלו לעמוד במשימה לבד בעצמן בשעת אמת.
- ד. למרות שהצבא הגדיר את הגדודים האלה במקור לתפקידי לחימה, בגלל הרמה הנמוכה הצבא משתמש בהם רק כגדודי בט"ש, וברגע שיש התרעה רצינית מורידים אותם מהקו, ומביאים גולני/גבעתי וכד'.
- ה. מזקים בריאותיים - יש הרבה פציעות, שנגרמות דווקא בגלל שהן חיילות נשים ולא גברים. יש בהן אף פגיעות בלתי הפיכות, במיוחד בתחום של צניחת רחם וכד'.
- ו. אי אפשר לומר שום דבר אחר, כל מי שמנסה להתריע על הבעיות - משתיקים אותו.

14. נעם פדרמן, היישוב היהודי בחברון²:

זו כבר שבת שנייה, שאת ציר המתפללים בחברון (הציר מקרית ארבע למערת המכפלה) מאבטחות חיילות קרביות מגדוד אריות הירדן. אלא ש...מסתבר...שמרוב שבצה"ל סומכים על היכולות הקרביות שלהן, פלוגה של צנחנים ייעודית מגדוד 890 נוכחת בשטח, כדי שבמקרה ויקרה אירוע בטחוני, יהיה מי שיעשה את העבודה.

15. ק"ג, קצין ששירת בזמן צוק איתן בשיריון:

כשהייתי בבה"ד 1 היה איתי מישהו מקרק"ל. הוא השוויץ על הנושא שיש כל הזמן יחסים מיניים בין הבנים לבנות, עד כדי קיום יחסים ממש, והוא הקפיד לא להתעסק עם החיילות שלו. אבל עם המפקדות המקבילות, ועם לוחמות שאיתו בודאי כן. גם במבצעית וגם בהכשרות.

פגיעות פיזיות ונפשיות

צילום: דו"צ

16. א"ל, חיילת לשעבר בגדוד קרקל:

"כשהייתי חיילת בקרקל", העומס הפיזי והנפשי הביא למצב שפתאום הפסקתי לקבל מחזור. דיווחתי על זה לרופא בגדוד. הרופא התחלף, היו כמה חודשים עד שהגיע רופא חדש, והיתה בעיה שעד שראיתי רופא בצורה מסודרת בגדוד המתנתי כמעט שנה. חשוב להדגיש, בבסיס סגור של יחידה לוחמת כמעט שנה שלימה לא היה רופא מסודר בבסיס. כשהגיע הרופא חדש, הסברתי להן שאני לא מקבלת מחזור בליווי תסמינים לא שגרתיים כבר המון זמן, שמשהו מאוד חריג קורה אצלי. ביקשתי - אני רוצה שתשלחו אותי לבדיקה. הרופא לא הסכים להפנות אותי לרופא שיבדוק אותי. הרופא עצמו התייחס בזלזול בעת הבדיקה והציע לי בלי קשר לתלונה על כאב לקחת כדורי אקמול וטען שמדובר בוירוס.

כשהשתחררתי, הגעתי לטיפול אצל רופאת נשים. הרופאה אמרה לי - אני יגיד לך את האמת - כתוצאה מהשירות שעברתי, יכול להיות מהרמת משקלים, וגם ממצבים נפשיים קשים, ולכן את לא מקבלת מחזור ואת סובלת מאי-פריון זמני, ויתכן שאפילו קבוע בגלל הבעייתיות בטיפול שקיבלת עד היום בצבא. גלולות, שזה הטיפול הרגיל בבעיות מהסוג הזה, היא לא יכלה לתת כי היתה לי בעיה בקרישת דם - שזה גם דבר שגיליתי במהלך השירות בצבא. אפשר לנסות זריקות, ואם אין ברירה אפשר בסוף טיפולי פוריות.

מבחינתי - חשך עלי עולמי. הרופאה הדגישה שהמצב הקיים הוא תוצאה של הזנחה לאורך הרבה זמן.

עד היום אני סובלת מלחץ דם ודופק שהוא לא תקין. גבוה מעל הנורמה. בנוסף מבעיית כולסטרול וסוכר גבוהים, כתוצאה חוסר ההתחשבות בגדוד בבעיית המזון שהייתי זקוקה לו ולא קיבלתי עבורה מענה, דבר שלבסוף הביא גם למחלת כבד כרונית. בנות רבות אחרות ששירתו איתי סובלות גם כן מפגיעות שונות שקשורות למערכת הרבייה. יש בנות שסבלו מפגיעות ברחם, שחלות, יש אחוז גבוה של בנות שעוברות את השירות הזה ומקבלות בעיה מהסוג הזה. במהלך ההכשרה לפחות עשר חיילות יקבלו משהו כזה. מאוד נפוץ ושכיח.

17. ע"ב, קצין בחטיבת חי"ר:

במסגרת אימון בצאלים, יצאנו לשטח עם הנהגות של ההאמרים. הנהגות שייכות לבסיס צאלים עצמו,

אך בפועל במהלך האימון הן פועלות לפי ההנחיות של מפקד הכח שמתאמן. במהלך האימון הודיעו חלק מהנהגות שהן צריכות לחזור לבסיס כדי ללכת להתפנות.

המפקד לא אישר להן, תסתדרו. תתפנו בשטח.

הן נאלצו להסביר לו שיש להן מחזור, ולכן הן חייבות להגיע לשירותים בבסיס, אך זה לא עזר - "זה לא מעניין אותי..."